

Kontrolak

Antton Izagirre

Hitzaren adiera ez da berbera guztiontzat. Garai, adin, genero, herri, formazio edo klase sozialaren baitan, gutako bakoitzak modu indibidualean edo talde modura izan dezakegun pertzepzioa asko aldatzen da, batzuetatik besteetara.

Adin bat dugunoi, joandako garaietan bizitako esperientziek utzi diguten arrastoak marrazten digu kontrolaren iruditegia. Polizia fisiko uniformatuekin loturik dugu askok. Kontrolaren errealtatea errepide bazterretan, mugetan, kalean, mendian edo etxeetan egiten zuten jazarpen eta errepresioari oso lotua izango dugu. Ez zegoen zalantzarik, agerikoa zen. Denborarekin ohartuko ginen, hain bistakoa zen horrez gain, zelatatze-ko zituzten tresneriak, telefono, etxe, taberna, biltoki, lantegi eta kaleetan ezarriak zituztela, haien presentzia nabarmendu gabe.

Begi eta belarri salatari robotizatuen bidezko urruneko zaintza hark espazio kolektiboetatik espazio pertsonaletara salto egin zuen gure sakelako telefonoaren bidetik. Begi zelatariari ihes egiteko telefonorik gabeko guneak zainduz ohitu behar izan genuen bilera eta elkarretartzeak egitera.

Espazio publiko eta pribatuak kolonizatzen joan zaizkigun ebidentzia ez da oraingoa, begi handi zelatariaren metaforak ia esparru guztietarako balio digu; polizia kontrola bai, baina bizi garen gizarte kapitalista honetan, baita kontrol sozial, ideologiko eta psikologikoa egiteko ere. Hamarnaka dira egunero postaz eta telefonoz iristen zaizkigun mezu, dei eta eskaintzak, aurretiko inongo eskaerarik gabe. Horretan, gu geu iritsi gara ateak parez pare zabaltzera polizia berri horiei. Askotan, ohartu ere egin gabe, “klik” inozo baten bidez sarbidea baimenduz.

Asko hitz egiten ari da egun hauetan inposatu diguten covid pasearen bidezko kontrol sozialaz. Horren egia zalan-tzan jarri gabe, nortasun agiri espainiarren bidez, osasun txartelaren bidez edo kutxako txartelaren bidez egiten zaigun kontrola ere ez dugu alde batera utziko.

Hala ere, oraindik kezkarriagoa deritzot epe motzera datorkiguna. Sare sozialen bidez, harreman esparruak saretzen, handitzen eta errazten ari garen ustean, gure pribatutasuna eta nortasuna lapurtzen ari zaigun Google bezalako zelatari erraldoiaren esku eta buruetan jartzen ari gara konfiantza osoa eta behar adineko ikuspegi kritikorik gabe egiten ari gara uste dut.

Orotariko erabilera hori, autokontrolik ez bada, belaunaldi berrien askatasunarentzat esparru arriskutsua izatera irits liteke. •

Kazetari kazetari (I)

Miren Azkarate
Badiola

Real Decreto 860/2010» eta «Real Decreto 665/2015». Horrela idatzita askorentzako besterik gabe bi dekretu dira. Jakin nahiko zenukete zer ezkututzen duten atzean? Lehenengotik bigarrenera ez zen ezer aldatu praktikan, bata bestearen luzapen bat besterik ez da. PSOEk gobernatzen zuen Espainian lehenengoan, Jose Luis Rodríguez Zapatero presidentea buru, eta PPko M. Rajoyk bigarrenean.

Laburbilduz, biek ala biek diotena da Kazetaritzako lizentzia dugunok ezin ditugula hezkuntzan eskolak eman. Ordura arte, 1995etik aitzina, ikasketa horiek genituenok Bigarren Hezkuntza eta Lanbide Heziketan irakasle aritu

gintezkeen, zehazki Gaztelania eta Literatura eta Atzerriko Hizkuntzan; Euskal Herrian, baita Euskara eta Euskal Literaturan ere.

Betidanik iritsi zaizkit mezuak: «Ez dakit nongo ikastetxean Euskara irakaslea behar da» edo «ez dakit nongo ikastetxean Gaztelania eta Literatura irakaslea behar dugu berehala hasteko». Zerrendak hutsak omen daude beti eta dirudienez Euskal Filologiako (edo beste filologietako) eta Itzulpen-gintzako lizentziadunekin ez dira sekula eskatzen diren postuak betetzen.

Ekonomiaz pixka bat badakit eta eskaintzaren eta eskariaren legea aplikatuz, argi ikusten dut hemen konponbidea zein den. Hau da, kazetari pila bat

gaude langabezian, batzuk prest hezkuntzan sartzeko. Ahalbidetu berriz kazetariok hezkuntzan sartzea eta kitto. Konponbidea badago, ez dakit zergatik sortu nahi dituzten orain beste soluzio batzuk, adibidez, edozein karrera + 4. hizkuntza eskakizuna dutenek posible dute kazetarioi kendu dizkiguten ikasgaietan aritzea eskolak ematen. Honekin ere, ez da oso azitia izan behar, ez dute eskaintza beteko; egoera hau estaltzeko adabaki bat besterik ez da.

Gobernuan zaudeten horiek, ez inbentatu soluzio berriak (eta txarrak), soluzioa (eta ona) inbentatuta dagoenean, eta itzul gaitezen 2010. urtea baino lehen zegoen egoerara. Denontzat hobeto, akabo arazoa. •